

Màrius Torres, de prosista a narrador

Escrivia Sam Abrams a l'*Avui* del 31 de març de 2011 que Jordi Julià i Pere Ballart, els curadors de l'antologia de la prosa de Màrius Torres (Lleida, 1910-Puig d'Olena, 1942), *Les coses tal com són* (Acontravent), "han volgut reivindicar la innegable qualitat artística de la prosa de Torres, que sempre ha merescut un tracte excessivament marginal, com si es tractés de material merament complementari o residual" i que "han demostrat per sempre més que hem de canviar el perfil massa restrictiu que hem heretat de

Màrius Torres per reservar un espai per al prosista."

Malgrat l'edició i la seva recepció, els dos curadors pensen que la seva prosa és encara poc, o gens, coneguda o insuficientment estudiada, i, com que no pot considerar-se marginal, li han dedicat un segon recull més ambiciós, *La prosa de Màrius Torres*, volum de 500 pàgines que ha editat la Universitat de Barcelona en la col·lecció "Singularitats" i que, a més dels extensos estudis dels dos especialistes, aporta notables novetats respecte de l'anterior.

En primer lloc, la prosa narrativa, formada per una novel·la inèdita i inacabada de 50 pàgines i per diversos contes; tots els articles de premsa —polítics, artístics i literaris—, alguns dels quals no s'havien reproduït mai; tres assaigs breus, un d'ells, titulat "Reflexions sobre el fet d'escriure", document fonamental, diuen els curadors, perquè inclou la decisió de convertir la seva obra en un examen de consciència; sis proses descriptives, dues d'elles, de viatges; dos dietaris sencers, un d'ells, transcrit per primer cop, i també senceres una tria de 20 cartes i tot d'altres textos més secundaris o personals que no apareixien a *Les coses...* o que mai no s'havien transcrits. En *Les coses...*, en canvi, hi havia, sobretot, prosa íntima, en especial, retalls de moltíssimes cartes.

En el camp de la narrativa curta, la producció de Màrius Torres consta de set obres, quatre de les quals són anteriors a la seva arribada al sanatori del Puig d'Olena. Una part està formada amb

Màrius Torres va començar a ser valorat com a prosista amb *Les coses tal com són* i ara podrà ser revalorat amb *La prosa de Màrius Torres*.

material autobiogràfic. Així, de l'enamorament frustrat de Júlia Coromines, filla de Pere Coromines, quan tots dos eren estudiants de medicina, neix "Llàstima que no hagués anat així", però provant de donar-li un final feliç. I l'altra part és de ficció, no té res a veure amb l'experiència biogràfica personal de l'autor.

Però si aquest recorregut guiat per la prosa de Torres hagués de resultar original per una sola cosa, comenten els curadors, és ben probable que fos pel relleu que han volgut donar al seu text més important, una "temp-

tativa de novel·la", fins ara considerada una peça autobiogràfica íntima més, per la seva forma de diari personal. "L'aparent diari és en realitat una novel·la", proclamen.

La novel·la no tenia títol, però els curadors el troben en la referència que en fa l'autor en una carta, *Crònica d'un metge novell*. És la història de la progressiva adaptació d'un metge a les obligacions de la seva professió, en una ciutat imaginària que recorda la de l'autor, Lleida. El text s'interromp en un moment clau, quan el protagonista se'n va a Barcelona per confessar el seu amor a la jove de qui s'ha enamorat.

Tot i que, com diu Torres en una carta, es va haver de limitar, per la fórmula del diari, al punt de vista restringit i un pèl mesell del protagonista i narrador, i, per tant, volia refer-la des d'un altre angle, la lectura és satisfactòria i recomanable atès que, indiquen els curadors, el lector es trobarà davant d'un fresc elegantment irònic de la vida social d'una petita ciutat, amb les seves hipocresies i els seus convencionalismes, a més de presenciar l'oposició de dos personatges molt ben dibuixats, farcida de discrepàncies sobre la manera d'entendre la vida, l'amor, les relacions socials o la medicina. I, a més, perquè l'autor hi assoleix una qualitat molt estimable gràcies als seus intrínsecs mèrits estilístics, pel seu domini de la prosa —els bons poetes són bons prosistes— una prosa, ja van veure els dos curadors en preparar *Les coses...*, brillant, àgil, culta, tendra, emocionant i precisa.

El lector es trobarà davant d'un fresc elegantment irònic de la vida social d'una petita ciutat